համալսարանի համար. Մեկնել այդ երևոյթը կարելի է միայն նորանով, որ եւրոպական համալսարաններից նա առաջինն է եղել որ թոյլ տուեց կանանց սեռին մտնել իր շրջանը. իսկ հիմի քանի մի ուրիշ համալսարաններն էլ հետևեցին Ցիւրիխի օրինակին. Այնպէս, օրինակ, այժմ քանի մի կանայք հետևում են դասախօսութիւններին Բէրնի քաղաքի համալսարանում, մի օրիորդ կայ և Լէյպցիգի համալսարանի լսողների թւում և ասում են որ նա հայուհի է. Փինլէնդի ակադեմիան, որ ներկայ տարուց պիտի փոխարկվի և համալսարանի անունը ստանայ, նոյնպէս ընդունում է կանանց, բայց պահանջում է, որ նրանք պատմագիրներին հաւասար հարցաքննութիւն տան մինչև անգամ յունական և լատինական լեզուներից. Իտալական համալսարան Պիզա քաղաքում, Ֆինլէնդիայի Հէլսինգֆորսի համալսարան (որտեղ դասերը աւանդւում են մասամբ շվէդերէն, մասամբ ֆինլէնդերէն լեզւով) նոյնպէս քանի մի անգլիական համալսարանները իրանց դռները բաց արին կանանց սեռի ուսանողներին. Ցաւում եմ որ այս րոպէիս չեմ կարող մանրամասնօրէն տեղեկութիւն տալ միւսեալ համալսարանների կարգադրութեան մասին, իսկ հետևեալ նամակում կը դառնամ կրկին Ցիւրիխի համալսարանին և ցոյց կը տամ ինչպէս են բաժանված թէ ուսանողները թէ ուսանողուհիները պարապմանց կողմից.

Ա՛ւ այժմ վերջացնում եմ նամակս յիշելով ընթերցողին որ ես անցեալ անգամ ենթադրութիւն էի արած, թէ պ. Արէլեանցը երեւի շուտով կը ստանայ մի ամպիոն. իմ ենթադրութիւնս կատարվեցաւ և պ. Արէլեանցը երեք ամսից յետոյ, գալու կիսամեակը, պիտի սկսէ Ցիւրիխում իր դասախօսութիւնը քիմիայից.

Ուրեմն, դարձեալ կրկնենք՝ Եւրոպայի գիտնականների թիւը մինով աւելացաւ....

փետրվար. Գ. Խզմ.

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Ալիս» լրագիրը պատմում է հետևեալ անցքը՝ Աշխարհիս արևելեան քաղաքաց միոյն մէջ երիտասարդ իշխանի մը կինը մեռած ըլլալով, ատենէ մը վերջը կը փափաքի իւր ազգականներէն միոյն հետ ամուսնանալ, սակայն անսպառելի հարստութեան ժառանգութիւնը՝ օտարաց չը թողլու համար, իսկ տեղւոյն առաջնորդը զայս իմանալով, խստիւ կարգելէ այնպիսի անկանոնութիւն մը երբէք իր թեմին մէջ գործադրուելու համար. Մինչդեռ սիրահար իշխանը, այն անհաճոյ հրամանին վրայ զայրացեալ յուսահատութեանց մէջ կը տառապէր, խելացի ծառան իր տէրը նեղութեան եղած վշտակրութենէն ազատելու համար, կը համոզէ զնա հետևեալ խմաստով առաջնորդին նամակ մը գրել տալ. «Առաջնորդ հարիւր ֆլօրին, կարմիր ջորին, սևանի կինը, առնէ քէնին, հաւէս»: Որուն առաջնորդն ալ չհար խոյն հաւէ օրհնածի հրամանագրովը, կը պատասխանէ՝ «և արդ երանի ծառային այնորիկ, որոյ տէրն եկեալ գտցէ առնելով այնպէս»:

⁂

Գանձակից գրում են.—երկու տարուհը, մայր և աղջիկ, այստեղից Թիֆլիս գնալու ժամանակ ճանապարհին ֆուրգոնը շուռ է գալիս, երկուսն էլ սպանում է.—Ղազախ գաւառի Սարհատու հայ գիւղում մէկ մարդ իւր ննջարանում դրած է ունենում մի տակառ (բոչկայ) նաւթ. Անզգուշութիւնից նաւթը վառվում է և այրում է քնած աղջիկերանցը և նոցա մօրը, որը, ազատելով երկու որդիներին հրկիզից, կամենում է աղջիկներին ևս ազատել, բայց ինքն զոհվում է նոցա հետ նաւթի բոցերին.—Այն գաւառի Գամարլի-Հասանլու գիւղի բնակիչներից ոմն հոգի գնում են Ղարաբաղու կողմերը տաւար առնելու (չօգաուլթիւն). Նոցա ունենում են իւրեանց մօտ 7000 մանէթ փող. ճանապարհին աւազակները, յարձակուելով նոցա վերա, ոմն էլ սպանում են և կողոպտում.

⁂

Շուշվայ բանտից փախած կալանաւորներից երկուսին բռնել է պ. Նաւհանգապետի առանձին յանձնարարութեան պաշտօնեայ պ. Միրզոևը.—Այն վիճակում գտնեն Թարգմանչաց վանքին պատկանեալ իրեղէններն, որ լէզգիների արշաւանքի ժամանակ երկիւղից թաղված են լինում, վանահայրը մի քանի ծերերի ցոյց տալով գտել է յետագայները՝—Ակն, խաչ և այլ եկեղեցական կահ կարասիք.

⁂

Հռոմի անկախութեան ժամանակ, պապը ունէր սեփական ցէնզուրան. Մի հեղինակ պիտի ներկայացնէր մեծ պասի ժամանակ մի դրամա պապական ցէնզուրայի քննութեան. Պիէսի մէջ մի գերասանը պիտի մտնէր հիւրանոցի մէջ և պահանջէր իր համար մի մսեղէն կերակուր. Թէև դրաման պիտի մեծ պասից յետոյ խաղացվէր, բայց որովհետև դրվածքը մեծ-պասին էր քննվում, ցէնզուրան իր սուրբ պարտաւորութիւն համարեց լուսանցքի վրա աւելացնել՝ գերասանը պիտի պահանջէ իր համար ոչ թէ մսեղէն այլ բանջարեղէն կերակուր.

⁂

Նորերումս Բէրլինի ուսանողները 1200 ջահով, վառած ջահերով գնացին Գերմանիայի թագաժառանգին ողջունելու իր ծանր հիւանդութենից առողջանալուց յետոյ. Պրինց Ֆրիդրիխը դուրս եկաւ իր պալատի բալկոնի վրա, երիտասարդներին շնորհակալութիւն յայտնելուց յետոյ, ասեց թէ նա միշտ յարգել է և գնահատել այն գերմանական ոգի, որ վերջին ժամանակներս գործնական կերպով ցոյց տուեց իրան և թէ իր ընտանիքն էլ գրաւված լինելով նոյն ազգային ոգով, նա յոյս ունի որ թէ ազգի թէ նրա տանը ուղղութիւնը երբէք փոխվելու չէ.

⁂

Թիֆլիսի Քամօեանց եկեղեցու քահանայ Տէր-Գէորգը վախճանվելով, բոլոր թէ տեղական ժողովուրդը թէ օտարականները, որք եկեղեցու ժողովուրդ են կազմում, ընտրեցին Սրբազան Առաջնորդին խնդրելով նշանակել հանգուցեալի տեղը Տէր-Մուշեղ քահանայ Տէր-Ղևոնդեանցին, որ և նշանակվեցաւ. Չենք կարող մեր ուրախութիւնը չը յայտնել, որ ժողովուրդը ընտրեց այդպիսի արժանի անձին ինչպէս Տէր-Մուշեղն է, և նմանապէս որ Թիֆլիսի հայոց համայնքը գիտէ գործ ածել այն իրաւունքը, որ հնուց ճանաչված է Լուսաւորչական եկեղեցու դաւանութեան քրիստոնեաներին՝ ձայն տալ արժանաւոր հովիւ ընտրութեան մէջ.

⁂

Նիւ-Եօրկում պիտի շինվի մի բնագիտական թանգարան (մուզէում) որ կընստէ 10 միլիոն դոլլար և կը լինի ամենամեծ շինութիւն Ամէրիկայում. Շէնութեան երկարութիւնը կը լինի 800 ոտնաչափ, իսկ լայնութիւնը 600 ոտնաչափ. Նա կունենայ չորս յարկ և ինչպէս կարծում են 15 տարի հարկաւոր է նրան աւարտելու համար.

⁂

Ագուլիսից հաղորդում են որ շրջակայ տեղերում անդադար պատահում են գողութիւններ և աւազակութիւններ, այնպէս, օրինակ, պատմում են որ նորերումս մի պարոն Հին-Նախիջևանից տուն վերադառնալով մի ձորի մէջ, որ հեռու չէ Ագուլիսից, պատահում է աւազակների և զրկվում է իր միակ ձիուց.

⁂

„Արևելեան Մամուլ" Զմիւռնիայի ամսագրի մէջ հետևեալ փոքրիկ պատմութիւն ենք կարդում՝ Զմիւռնիայի մօտեն Եղիսաբեթ թագուհին Անգլիոյ Վիլս Մէտրնա դքսին արքական ընթացքը հաւանելով, բաւ անոր օր մը որ կուզէ անմիջապէս գտնալ թէ ով էր իր սիրուհին. Վիլս Մէտրնա պահ մը մտմտեց, բայց ի վերջէ խօսք տուաւ սիրուհւոյն պատկերը թագուհւոյն դրկելու. Հետևեալ առտու Մէտրնա ծրար մի ուղղեց, թագուհին բացաւ, փոքրիկ հայելի մը միայն գտաւ և խոկոյն ըմբռնեց Եղիսաբեթին անձայն յայտարարութեան միտքը.

⁂

Նոյն ամսագիրը պատմում է հետևեալ ամերիկական մենամարտութեան անցքը՝ Երկու ամերիկացի երաժիշտներ, որոց մէկը նախատեր է միւս խիստ ծանր կերպով, մենամարտեցան... դաշնակով (պիանօ). Կռիւը քառասուն ութ ժամ տևեց. Առանց ուտելու և խմելու, առանց վայրկեան մը դադար առնելու, երկու հակառակորդները իրենց նուագարանն ածեցին.—Մին հինգ հարիւր ութսուն անգամ նուագեց Դրուէլի Միզերէրէն և կը պատրաստուէր միանգամ ևս ածել, երբ իւրն չանթահար ընկաւ գետնին անկենդան. Միւսը յուսահատ վիճակի մէջ է. Զորս վկաները խենդեցան.

⁂

Մեզ գրում են Զաքաթալից, որ ամսիս 17-ին գիշեր ժամանակ անյայտ չարագործները կողոպտել են տեղիս հայոց եկեղեցին և տարել են մի հազար րուբլից աւելի.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԹԻՖԼԻԶԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
(Մարտի 28-ին).

ՈՍԿԻՆ, (պօլուիմպէրիալ)	6 ռ.	7½ կ.
ԲԱՄԲԱԿԸ Երևանու	4 „	30 „
„ երկրորդ տեսակը	4 „	— —
„ Ամերիկայի սերմից	6 „	60 „
ԲՈՒՐԴԸ Թուշի	8 „	— —
„ „ երկրորդ տեսակը	7 „	60 „
„ Թարաքեամի	4 „	— —
ՇԱՔԱՐԸ Ռսի (Բրոդկու)	7 „	60 „
„ „ միւս տեսակը	7 „	50 „
„ զագրանիցու տրանզիտ	5 „	80 „
մաքուր վճարած	8 „	80 „
ՇԱՔԱՐԱՒԱԶԸ Ռսի	6 „	50 „
ԴԱՀՎԱ Լիվանի լաւը	15 „	— —
ԴԱՀՎԱ Մօկօ, շատ լաւը	17 „	50 „
„ Մարտինիկայի, ցածրը	14 —	— „
ԱԼԻՒՐԸ Երևանի առաջին տեսակը	1 „	60 „
„ „ Երկրորդ տեսակը	1 „	55 „
ԱԼԻՒՐԸ Գեանջու հասարակ	1 „	80 „
„ Շորագեալու	1 „	60 „
ԳԱՐԻՆ Երևանի	1 „	15 „
ՊՂՊԵՂԸ	12 „	— —
ՇԻՐԲԱՒՏԻ ձէթ	9 „	70 „
ՄՈՄ	12 „	80 „

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՓՈԽԱՆԱԿ. խարաթ պօլս. . . վճա. . . 6—75
„ „ Թաւրիզում վճա. . . 4—82
ՄԱՐՍԷԼ և Փարիզ, 100 րուբլին աժէ. . 346½ ֆր.
ԼՕՆԴՕՆԻ վերա, (Օդեսայի կուրսը) 7 րուբլի 34½ կոպէկը աժէ . . . . 1 լիրա.
ՄԱՐՍԷԼՈՒՄ բամբակի 50 քիլօ (3 փութ 2 գրվ.) ծախվում է . . . 74 ֆրանկ.
ՄԱՐՍԷԼՈՒՄ Երևանու Ամերիկ. սերմի բամբակը ծախվում է . . . . 97½ ֆր.
ՄԱՐՍԷԼՈՒՄ Թուշի սպիտակ բուրդը ծախվում է . . . . 102 ֆր.
„ գառան բուրդը աժէ . . — —
„ Թարաք. բուրդը աժէ 75 ֆր.
„ Ղարաբ. բուրդը աժէ 62—66 ֆր.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՎԱՃԱՌԱՆՈՑ:
(Մարտի 17-ին)

ԼՕՆԴՕՆ.—մի ռուբլի աժէ 32 9/16 պէնս (փոխանակ 40 պէնս).
ՓԱՐԻԶ.—մի ռուբլի աժէ 346½ սանտիմ (փոխանակ 400 սանտիմ).

Առաջին ներքին 5% փոխառութեան տոմսակ			154½
երկրորդ			151½
5% Բանկի տոմսակ	„	1 շրջանի	95
„ „	„	2 շրջանի	94½
„ „	„	3 շրջանի	—

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թիֆլիսի Առևտրական Բանկ

Թիֆլիսի Առևտրական բանկի կառավարութիւնը պատիւ ունի յայտնել հասարակութեանը, որ գալու ապրիլ ամսի 4-ին, տօների պատճառով բանկի բոլոր գործունէութիւնը կը դադարվի մինչև նոյն ապրիլ ամսի 12-ին:

Թիֆլիսի Առևտրական Բանկ

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԽՈՐՀՈՒՐ[…]

Պատիւ ունի յայտնել պ. պ. Բաժանո[…] ներին,—որք պիտի ներկայ գտնվէին ապ[…] 10-ի ընդհանուր ժողովին,—որ ակցիան[…] ընդունելութիւնը ձայն ունեց[…] անձերից, կը կատարվի բանկի կառավար[…] թեան մէջ մինչև ապրիլի 4-ը: Իսկ […] անձինք որք չը ներկայացրին մինչև այն ժ[…] մանակ իրանց ակցիաները, չեն կարող մա[…] նակցել ընդհանուր ժողովում:

Պայմանք կապալառութեան շինութեանն աթ[…] ռապատեան առուին Դալմայի.

1. Վաճառելոց կապալաւ ձեռնարկութիւնն աթ[…] ռապատեան առուին Դալմայի սինոդն սրբոյ […] միածնի նշանակեալ զօր աճուրդախօսութեան ի 17[…] ապրիլի և ի 20-ն ապրիլի կրկնաաճուրդախօսութեան[…]

2. Երկեալ առուն բաժանի ի Զանգի գետ[…] մինչ ցԿազարշապատ գիւղն երկարութիւն առո[…] ըստ կազմեալ ծրագրի ի ճարտարապետէն պարո[…] գոլ ց22 վերստ իսկ ծախք շինութեանն աւել[…] գոյթեամբ նշանակեալ է ցքսան հազար (2000[…] ռուբլի.

3. Կապալառուն պարտէ նորոգել առուն Դա[…] մայի համաձայն կազմեալ ի ճարտարապետէն ծրագրի.

4. Սինոդն պարտէ տալ կապալառուին վ[…] նորոգութեան առուին զարդիւնս հողոյն առգե[…] ցանից յիշեալ առուին, այսինքն կամ ցանել տ[…] լով ծախուք իւրովք և կամ ստանալով զհա[…] նելի մասն ի բերոց.

5. Տարածութիւն առգելի հողոյ պարտի […] ցհազար (1000) դեսետին կամ մասամբ ա[…] կամ պակաս.

6. Սինոդս սրբոյ Էջմիածնի նշանակէ ժամա[…] ստացման կապալառուին զարդիւնս հողոյն տա[…] և վեց տարի, միայն այնու, զի եթէ ի ժամ ա[…] դախօսութեանն չիցէ որ ցանկացող ունելոյ կ[…] պալաւ պակաս ժամանակաւ քան զայն.

7. Յետ լրանալոյ ժամանակի կապալառո[…] թեան կապալառուն պարտէ յանձնել ի տնօ[…] թիւն սինոդի զառուն այն առանց խախտմա[…] և թերութեան իրիք և միանգամայն համաձ[…] կազմեալ ի ճարտարապետէն ծրագրի.

Նախապատրաստում է զինուորական, յուն[…] կերների (юнкерскія) դպրոցներ մտնելու, […] նոյնպէս զինուորական գիմնազիոյի և պ[…] գիմնազիայի բոլոր դասատուներ մտնել[…] Ցանկացողները կարող են իմանալ հաս[…] Սուլիկօվի մագազինումը, Գոլովինսկի պր[…] պեկտի վրա: 1 (2)

Մենք ստացանք հետևեալ ծանուցումն Թի[…] լիսի Բարեգործական Ընկերութեա[…] կողմից.

Թիֆլիսի բնակիչներին լաւ յայտնի է, որ […] գալիս Բարեգործական Ընկերութ[…] գլխաւոր նպատակներից մինն է ծերեր[…] դաստիարակութիւն և կրթութիւն […] մենաչքաւոր դասի երեխաների, և […] միջոցները այդ նպատակին հասնելու համար, […] չեն նպաստում Ընկերութեան ձգտումների իր[…] գործմանը, կախված լինելով նրանցից անդա[…] պատահական հանգամանքներից. Այդ տեսակ[…] ջոցները մինչև ցայժմ բարեխար անդամների գ[…] մական տուրք էին և զանազան վիճակախաղե[…] պարահանդէսներից, ներկայացումներից, կոնցեր[…] ներից արդիւնքը.

Այժմ կամենալով հաստատել բաւ կարգ[…] հաստատ և միակերպ մուտք կամաւոր նուէրն[…] ընկերութեան նիւթական միջոցները աճեցնե[…] և նրա գործունէութիւնը հաստատ սկզբունքի […] հիմնելու համար, Ընկերութիւնը մտադրած […] կայսրութեան միւս նշանաւոր քաղաք[…] օրինակով, Թիֆլիսի մէջ էլ մտցնել „կոպէկ[…] նոր նուիրատուութիւնը, որի նպատակ[…] Ընկերութեան անդամները յայտնի ժամանա[…] առանձին տուփերով (կրուժկի) Քաղաքային փ[…] չութեան ընդհանուր ժողովից ընտրված ան[…] մասնակցութեամբ, պիտի մտնեն ամեն մի […] խնդրելով յանուն անօգնական որբերի նո[…] մի կոպէկ բարի գործի համար.

Յայտնելով սորա մասին հասարակութեա[…] բարեգործական Ընկերութիւնը յուսով է, որ Թի[…] լիսի բնակիչները, իրանց յատուկ համակրութեա[…] գէպի բարեգործութիւնը արձագանք կը տա[…] այդ հրաւէրքին, յիշելով որ թուղթի ձեռքը չ[…] քանանայ և որ ամեն տուրք բարի է և […] պարզև կատարեալ.